Parlamentul European
2014-2019

Document de ședință

B8-1237/2016

16.11.2016

PROPUNERE DE REZOLUȚIE

depusă pe baza declarației Vicepreședintelui Comisiei / Înaltului Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate

în conformitate cu articolul 123 alineatul (2) din Regulamentul de procedură

referitoare la situația din Belarus
(2016/2934(RSP))

Petras Auštrevičius, Dita Charanzová, Ivan Jakovčić, Urmas Paet, Jozo Radoš, Pavel Telička
în numele Grupului ALDE

B8-1237/2016

Rezoluția Parlamentului European referitoare la situația din Belarus (2016/2934(RSP))

Parlamentul European,

– având în vedere rezoluțiile sale anterioare referitoare la Belarus, în special cele din 10 septembrie 2015[1], 29 martie 2012[2], 16 februarie 2012[3], 15 septembrie 2011[4], 12 mai 2011[5], 10 martie 2011[6] și 20 ianuarie 2011[7],

– având în vedere alegerile parlamentare din 11 septembrie 2016 și alegerile prezidențiale din 11 octombrie 2015,

– având în vedere declarația preliminară a OSCE/ODIHR, a Adunării Parlamentare a OSCE și a Adunării Parlamentare a Consiliului Europei (APCE) din 12 septembrie 2016 privind alegerile parlamentare din Belarus,

– având în vedere concluziile Consiliului cu privire la Belarus, în special cele din 16 februarie 2016, prin care s-au ridicat măsurile restrictive împotriva a 170 de persoane și trei companii din Belarus,

– având în vedere articolul 123 alineatul (2) din Regulamentul său de procedură,

A. întrucât, în raportul final privind alegerile prezidențiale din 2015 din Belarus, OSCE/ODIHR și Comisia de la Veneția a Consiliului Europei au elaborat un set de recomandări care urmau să fie puse în aplicare de către Belarus înainte de alegerile parlamentare din 2016;

B. întrucât, pentru a construi relații mai bune cu Occidentul, autoritățile din Belarus au întreprins o serie de măsuri prezentate ca fiind de natură să permită partidelor de opoziție democratice să se înregistreze mai ușor decât în cazul alegerilor anterioare și să acorde observatorilor străini un acces mai bun la numărarea voturilor, dar care, în realitate, potrivit evaluării efectuate de Misiunea internațională de observare a alegerilor condusă de OSCE/ODIHR, nu au avut drept rezultat o desfășurare adecvată a alegerilor, în conformitate cu angajamentele OSCE și cu alte standarde și obligații internaționale;

C. întrucât, conform evaluării OSCE/ODIHR a alegerilor parlamentare din 2016, o serie de deficiențe sistemice de lungă durată persistă, inclusiv restricții ce țin de cadrul juridic în ceea ce privește drepturile politice și libertățile fundamentale; întrucât comisiile electorale au fost considerate ca nefiind încă independente, din cauza absenței reprezentanților opoziției; întrucât s-a înregistrat un număr semnificativ de nereguli

[1] Texte adoptate, P8_TA(2015)0319.
[2] JO C 257E , 6.9.2013, p. 9.
[3] JO C 249E , 30.8.2013, p. 57.
[4] JO C 51E , 22.2.2013, p. 140.
[5] JO C 377E , 7.12.2012, p. 162.
[6] JO C 199E , 7.7.2012, p. 182.
[7] JO C 136E , 11.5.2012, p. 57.

procedurale și lipsă de transparență în ceea ce privește votarea anticipată, numărarea și înregistrarea voturilor;

D. întrucât, potrivit raportorului special al ONU privind situația drepturilor omului în Belarus, sistemele juridice și administrative subiacente restricțiilor privind drepturile omului rămân neschimbate, iar cei doi membri independenți „simbolici” ai parlamentului nu fac decât să sublinieze „caracterul ghidat” al procesului;

E. întrucât, începând cu 1994, nu s-au desfășurat alegeri libere și corecte în Belarus în conformitate cu o legislație electorală care să respecte standardele recunoscute la nivel internațional ale OSCE/ODIHR;

F. întrucât o creștere semnificativă a libertății de exprimare și a libertății mass-mediei, respectarea drepturilor politice ale cetățenilor de rând și ale activiștilor din opoziție, precum și respectarea statului de drept și a drepturilor fundamentale reprezintă toate premise ale unor relații mai bune între UE și Belarus; întrucât Uniunea Europeană este în continuare hotărâtă să apere drepturile omului în Belarus, incluzând libertatea de exprimare și libertatea mass-mediei;

G. întrucât UE a pus capăt la cinci ani de măsuri restrictive împotriva Belarusului în februarie 2016, ca gest de bunăvoință menit să încurajeze Belarusul să își îmbunătățească măsurile din domeniul drepturilor omului, democrației și statului de drept; întrucât s-au observat unele eforturi minore vizând rezolvarea anumitor probleme mai vechi înainte de alegerile din 2016, în timp ce numeroase aspecte legate de cadrul electoral legal și procedural rămân nerezolvate;

H. întrucât două grupuri din Belarus de monitorizare a alegerilor, Apărătorii drepturilor omului pentru alegeri libere (HRD) și Dreptul de a alege - 2016 (R2C), au condamnat faptul că ultimele alegeri nu au îndeplinit o serie de standarde internaționale esențiale și nu au reprezentat o reflectare credibilă a voinței cetățenilor din Belarus;

I. întrucât grupurile de observatori din Belarus au colectat dovezi concrete privind eforturile masive la nivel național de creștere a cifrelor globale privind participarea pe parcursul celor cinci zile de vot anticipat (6-10 septembrie) și în ziua alegerilor (11 septembrie);

J. întrucât forțele de opoziție de centru-dreapta din Belarus au prezentat pentru prima dată la 18 noiembrie 2015 un acord comun de cooperare pentru a se uni în alegerile parlamentare din 2016;

K. întrucât, în prezent, Parlamentul European nu întreține relații oficiale cu parlamentul din Belarus; întrucât, la 18 și 19 iunie 2015, a avut loc la Minsk prima vizită oficială după 2002 a Delegației Parlamentului pentru relațiile cu Belarus;

L. întrucât parlamentul din Belarus nu deține un statut oficial în cadrul Adunării Parlamentare Euronest;

M. întrucât Belarus a jucat un rol constructiv în facilitarea unui acord cu privire la încetarea focului în Ucraina;

N. întrucât conflictul din Ucraina a adâncit temerile din societatea belarusă cu privire la o eventuală destabilizare a situației interne în urma unei schimbări a puterii, dar acest lucru nu înseamnă și nu poate însemna că cetățenii din Belarus au abandonat speranțele legate de reforme substanțiale și de o transformare pașnică a țării lor;

O. întrucât economia din Belarus a înregistrat mai mult de 20 ani de stagnare, cu sectoarele importante rămase în proprietatea statului și în cadrul unui sistem de comandă și control administrativ; întrucât dependența economică a Belarus de ajutorul economic din partea Rusiei este în continuă creștere și întrucât performanțele economice ale Belarusului sunt printre cele mai scăzute în țările din Uniunea Economică Eurasiatică - PIB-ul său, de exemplu, a scăzut cu peste 30 de miliarde USD în perioada 2015-2016;

P. întrucât Belarus rămâne singura țară din Europa în care se mai aplică pedeapsa capitală; întrucât la 4 octombrie 2016 Curtea Supremă din Belarus a confirmat sentința capitală împotriva lui Siarhei Vostrykau; întrucât aceasta este a patra confirmare a unei sentințe capitale de către Curtea Supremă din Belarus în 2016;

Q. întrucât, după cum se menționează în raportul raportorului special al ONU privind situația drepturilor omului în Belarus, din 21 aprilie 2016, în pofida intensificării considerabile a contactelor dintre Belarus, UE și Statele Unite, încălcările drepturilor omului persistă și nu a fost observată nicio schimbare semnificativă;

R. întrucât organizațiile din domeniul drepturilor omului au atras atenția asupra noilor metode de hărțuire a opoziției și a arestării lui Eduard Palchis, Mikhail Zhamchuzhny și Uladzimir Kondrus la sfârșitul anului 2015 și în 2016, ultimii doi fiind identificați ca deținuți politici de către centrul pentru drepturile omului „Viasna” din Belarus;

S. întrucât Belarus construiește în prezent prima sa centrală nucleară la Ostroveț, la frontiera cu UE; întrucât această construcție este, de facto, condusă și finanțată de către Rusia și de întreprinderi rusești care reprezintă industria nucleară și sectorul financiar,

1. rămâne profund îngrijorat de deficiențele constatate de observatorii internaționali independenți în timpul alegerilor prezidențiale din 2015 și al alegerilor parlamentare din 2016; consideră că încercările de a realiza progrese sunt extrem de reduse și insuficiente; ia act de faptul că în parlamentul nou ales va exista un reprezentant al opoziției și unul al sectorului neguvernamental; consideră, cu toate acestea, că este vorba mai degrabă despre numiri politice decât despre un rezultat al alegerilor, deoarece acești reprezentanți au fost numiți de către administrație;

2. solicită autorităților din Belarus să reînceapă de îndată să lucreze la elaborarea unei reforme electorale cuprinzătoare, în cadrul procesului mai amplu de democratizare și în cooperare cu partenerii internaționali; subliniază necesitatea de a introduce recomandările OSCE/ODIHR în timp util înainte de alegerile locale preconizate a se desfășura în martie 2018 și de a le respecta cu strictețe în practică; subliniază faptul că acest lucru este fundamental pentru a atinge întregul potențial al relațiilor UE-Belarus;

3. își repetă apelul către autoritățile belaruse de a garanta, în toate circumstanțele, respectarea principiilor democratice, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale, în conformitate cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu recomandările formulate de Consiliul ONU pentru Drepturile Omului în evaluarea sa periodică

universală și cu instrumentele internaționale și regionale din domeniul drepturilor omului ratificate de Belarus;

4. invită guvernul din Belarus să-i reabiliteze pe toți deținuții politici eliberați și să le restabilească pe deplin drepturile civile și politice;

5. își exprimă îngrijorarea că din anul 2000 încoace nu a fost înregistrat niciun partid politic nou în Belarus; solicită Belarus să renunțe la toate restricțiile în această privință;

6. invită guvernul din Belarus să abroge fără întârziere articolul 193 alineatul (1) din Codul penal, care penalizează organizarea și participarea la activități ale asociațiilor și organizațiilor publice neînregistrate și să permită funcționarea legală deplină, liberă și fără bariere a asociațiilor și organizațiilor publice; atrage atenția Comisiei în mod deosebit asupra faptului că, în prezent, ca rezultat al aplicării articolul 193 alineatul (1) și al altor măsuri restrictive, există peste 150 de ONG-uri belaruse înregistrate în Lituania, Polonia, Republica Cehă și în altă parte; ia act de incoerența prezentă în eforturile UE de a spori asistența financiară prin canale controlate de guvernul din Belarus în timp ce sprijinul financiar internațional acordat sectorului neguvernamental în Belarus rămâne supus unei sarcini fiscale mari;

7. invită Serviciul European de Acțiune Externă (SEAE) și Comisia să acorde prioritate preocupărilor de mai sus formulate în cadrul dialogului privind drepturile omului UE-Belarus în curs și, în acest context, să extindă cooperarea UE cu toți actorii internaționali, cum ar fi Organizația Națiunilor Unite, Consiliul Europei, OSCE și, în cele din urmă, dar nu în ultimul rând, opoziția belarusă și societatea civilă, în eforturile sale de a implica autoritățile belaruse în elaborarea unei foi de parcurs în materie de drepturile omului;

8. condamnă faptul că Belarus este singura țară din Europa în care încă mai există pedeapsa cu moartea, care este contrară valorilor europene; solicită instituirea unui moratoriu imediat asupra execuțiilor și adoptarea unor modificări ale Codului Penal pentru a se aboli pedeapsa capitală; reamintește că pedeapsa cu moartea reprezintă un tratament inuman și degradant, nu are efecte preventive demonstrate și face ca erorile judiciare să fie ireversibile; consideră că este inacceptabil faptul că o condamnare la moarte a fost pronunțată la o zi după ce Uniunea Europeană a ridicat majoritatea sancțiunilor împotriva Belarusului;

9. solicită SEAE și Comisiei să continue și să își intensifice sprijinul acordat organizațiilor societății civile care își desfășoară activitatea în Belarus și în străinătate, în conformitate cu politica UE de implicare critică față de Belarus; subliniază în acest sens că este necesar să fie sprijinite toate sursele independente de informare a societății din Belarus, inclusiv difuzarea din străinătate de emisiuni în limba belarusă; consideră că este important să se sprijine în continuare programele și instituțiile educaționale care funcționează în exil, cum ar fi Universitatea europeană de științe umane din Vilnius;

10. ia act de inițierea, în ianuarie 2014, a negocierilor privind facilitarea obținerii vizelor, cu scopul de a îmbunătăți contactele interpersonale și de a încuraja apariția societății civile; subliniază necesitatea de a accelera realizarea de progrese în această direcție;

11. este îngrijorat în special cu privire la problemele de siguranță ridicate prin construcția

centralei nucleare de la Ostroveț din Belarus, la mai puțin de 50 km de Vilnius; solicită insistent autorităților belaruse să se angajeze într-o cooperare constructivă cu toate autoritățile internaționale relevante, UE și statele sale membre, să înceapă să respecte în mod strict Convențiile ONU de la Espoo și Aarhus și să demonstreze voința politică de a urmări evaluările de risc și de siguranță post-Fukushima aplicate de UE;

12. îndeamnă cu fermitate Comisia, în contextul planurilor de dialog în domeniul energiei dintre UE și Belarus, să acorde prioritate problemei de siguranță și transparență în privința centralei nucleare din Belarus și invită Comisia să furnizeze Parlamentului și statelor membre, în special celor care se învecinează cu Belarus, rapoarte periodice cu privire la eforturile sale de a asigura cel mai înalt nivel de standarde de siguranță nucleară în contextul acestei centrale nucleare aflate în construcție; invită Comisia să se asigure că instituțiile și mecanismele financiare ale UE, cum ar fi Banca Europeană de Investiții și Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare (BERD) nu vor putea fi utilizate în mod direct sau indirect pentru finanțarea centralei nucleare de la Ostroveț și să evalueze dacă garanția UE acordată BEI mai devreme în 2016 este în conformitate cu sancțiunile impuse de UE Federației Ruse;

13. sprijină politica Comisiei de „implicare cu menținerea unui punct de vedere critic” față de autoritățile din Belarus și își exprimă disponibilitatea de a contribui la aceasta, inclusiv prin intermediul Delegației pentru relațiile cu Belarus; reamintește că UE trebuie, totuși, să rămână atentă la scopurile pentru care sunt alocate resursele sale și să se asigure că acestea contribuie la îmbunătățirea situației opoziției și a societății civile;

14. își reafirmă angajamentul de a acționa în beneficiul poporului belarus, de a sprijini aspirațiile și inițiativele pro-democratice ale acestuia și de a contribui la un viitor stabil, democratic și prosper al acestei țări;

15. încredințează Președintelui sarcina de a transmite prezenta rezoluție Vicepreședintelui Comisiei / Înaltului Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate (VP/ÎR), Serviciului European de Acțiune Externă, Consiliului, Comisiei, statelor membre, OSCE/ODHIR, Consiliului Europei și autorităților din Belarus.